

CULTUUR OP KOMST

“Alles is fantasie”

Lynn Van Royen (30), vooral bekend van fictiereeksen, en theaterbeest Peter De Graef (61): het is een verrassende maar mooie combinatie. Samen nemen ze in *Het koninkrijk van Henry Darger* een duik in het wonderlijke universum van de gelijknamige outsiderkunstenaar.

Peter Van Dyck

Lynn Van Royen en Peter De Graef spelen voor het eerst samen

The ballad of Henry Darger is een bloedmooie song van Nathalie Merchant, maar verder weet ik niets over de figuur Henry Darger. Wie was hij?

De Graef: “Hij werd in 1892 geboren en stierf in 1973.”

Van Royen: “Hij groeide op in een weeshuis, werd misbruikt en belandde een tijdlang in een gesticht voor zwakzinnigen. Hij leefde heel karig. Met het weinige geld dat hij met poetsen verdiende, kocht hij papier, schrijfgerei en verf. Hij tekende en schreef continu, zonder enige leidraad.”

De Graef: “Vaak waren het verhalen waar geen touw aan vast te knopen was. Na zijn dood troffen zijn huisbazen Kiyoko en Nathan Lerner die gigantische verzameling creaties – waaronder ook collages en weersvoorspellingen – in zijn kleine woonst aan. Gelukkig zagen zij de potentiële waarde ervan in. Veel van zijn spullen worden nu voor veel geld verkocht. Hij is 80 geworden, vermoedelijk heeft hij toch graag geleefd, maar dat geluk kan hij enkel in zijn creativiteit gevonden hebben.”

Van Royen: “Bij leven heeft hij slechts twee keer schrijfsels aan anderen laten lezen en daar werd hij telkens fel op afgerekend.”

De Graef: “Dat waren ook geen kenners. Het ging bijvoorbeeld om de kok van het ziekenhuis waar hij schoonmaakte.”

Van Royen: “Blijkbaar had hij geen bevestiging van buitenaf nodig. Anders maak je geen opus van 29 boekdelen als *The story of the Vivian girls, in what is known as the realms of the unreal*.”

THEATER

Jullie spelen de huiseigenaars?

Van Royen: “Onder meer. We spelen ook andere personages.”
De Graef: “Eigenlijk komt het erop neer dat wij zijn hele leven vertellen. We lezen ook fragmenten uit zijn dagboek voor. Nathan en Kiyoko zijn respectievelijk fotograaf en pianist en vragen zich door hun ontdekking af wat de waarde is van kunst, creativiteit, bekendheid en exposure. Daar reflecteren we over.”

Boeiende materie voor jullie als acteurs, lijkt me?

De Graef: “Ik moet zeggen dat ik redelijk veel herken in die kerel. Ten eerste is hij, net als ik, op jonge leeftijd zijn moeder kwijtgeraakt. Als signaal naar mijn moeder wil ik wel succesvol zijn, maar tegelijk besef ik dat ik haar daarmee niet terug krijg. Ik vind het relatieve succes dat ik heb bijgevolg niet zo bijzonder. Ik ben niet zo goed in netwerken. Toen ik in Nederland de Louis d’Or won, schreef een krant: *De prijs ging naar een outsider.*”

Van Royen (*verontwaardigd*): “Wat? Dat meen je niet!”

De Graef: “Ik heb tamelijk lang in relatieve anonimiteit zitten wroeten, maar vond altijd net voldoende fondsen om te kunnen doen wat ik wou. Mijn bedje is trouwens nog altijd verre van gespreid. In die zin voel ik me wel wat verwant met de figuur Darger. Uit zijn dagboeken blijkt dat hij, ondanks zijn armtierig bestaan, toch veel humor had. Hij vertelt over zijn leven vanuit een kinderlijke onbevangenheid. Dat vind ik mooi. Door het vorm te geven via schrift en beelden overstijgt hij zijn eigen bestaan. Hij zet zich boven de ellende.”

Darger trekt zich graag terug in zijn eigen fantasiewereld. Doen jullie dat ook weleens?

Van Royen: “Ik vlucht liever in de fantasiewereld van iemand anders, via boeken en films. Bij mezelf neemt de pragmatische kant vaak de overhand. Ik vind het aangenaam dat mijn verbeelding in gang gebracht wordt, maar dat gebeurt dus eerder via een omweg. Rondwandelen in iemand anders z’n hoofd vind

ik leuk. Daardoor wordt het in mijn eigen hoofd rustig.”
De Graef: “Ik ga ervan uit dat alles fantasie is. Het idee dat er buiten ons een objectieve werkelijkheid bestaat, hebben we van de exacte wetenschappen meegekregen. Maar zelfs de wetenschappers geven een interpretatie aan wat ze als meetbaar beschouwen. De werkelijkheid is in wezen een chaos en daar proberen we via verhalen mee om te gaan.”

Peter, jij schrijft je toneelstukken meestal zelf. Is het verfrissend om, zoals nu, als speler rond te dwalen in de denkwereld van iemand anders?

De Graef: “Absoluut. Ik stap met veel plezier in producties van anderen, het is leuk om samen op zoek te gaan naar wat je wilt vertellen. Al maak je toch altijd de verbinding met jezelf, omdat je het zo juicy en oprecht mogelijk wilt spelen.”

Staan jullie nu voor het eerst samen op een podium?

Van Royen: “Ja. Ik heb wél nog les gehad van Peter aan het RITCS. Ik weet nog goed: we moesten bijvoorbeeld met ons gezicht naar een boom of de muur gericht beginnen schrijven. Een zeer goede oefening, al zou ik

er nu nóg meer aan hebben dan toen. Ik hoor Peter graag vertellen, ik absorbeer wat hij zegt. Ik krijg voortdurend nieuwe inzichten over hoe je naar de dingen kunt kijken. Het is duidelijk dat hij al meer denkwerk heeft verricht dan ik. Ik vind het fijn dat hij die kennis wil delen. Ik word graag meegenomen door zijn gedachtekronkels.”

De Graef: “Onder meer dankzij mediteren kan ik nu helderder formuleren. Ik heb te lang gezwegen. Toen ik jong was, dacht ik dat ik zot was, omdat niemand mijn kijk deelde. Pas vorig seizoen, met *Niet doen!*, heb ik voor het eerst ongegeneerd een stuk over moraliteit gemaakt. Van mijn generatie mocht dat niet: moraliseren. Het is een verademing te ervaren dat jonge mensen als Lynn wat ik zeg normaal vinden. Ik geloof heel erg in de potentie van de generaties die komen – ze slagen er beter in het ego opzij te zetten.”

Wat? Het koninkrijk van Henry Darger
Wanneer? Vanaf 27/9 op tournee
https://www.huubcolla.be/product/het-koninkrijk-van-henry-darger/

Foto: Inge Kinnet